

Kiadja: A FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK minden hó 1-én és 15-én.

Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K, fél évre 3 K

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.

Szerkesztőség: Budapest, V., Ügynök-utca 19. szám., IV. emelet.
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Pátria” r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vesz fel.

TARTALOM: Tógazdaságok tervezése. *Ivančić József.* — Békanyál a Velencei tóban. — Közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt halászati kihágások. (Folyt.) *Antalfi Sándor.* — A szennyvizek fertőtlenítése és a halászat. *Lindmeyer Antal.* — Kérdések és feleletek. — Társulatok. Egyesületek. — Vegyések. — Hirdetések.

Tógazdaságok tervezése.*)

Irta: *Ivančić József* kir. főmérnök, Zagreb.

I. Központi elrendezésű tógazdaságok.

Sík vidéken, a hol a terület átlagos esése kilométerenként nem nagyobb 20—50 cm.-nél, igen előnyös a tógazdaság összes tavait akként csoportosítani, hogy a tavak tápláló és lecsapoló zsilipei egy kis körzeten belül helyeztessenek el; és pedig lehetőleg a telelők tőszomszédságában. Előrebocsátom, hogy ezt a központosítást legfeljebb csak 600—700 kat. hold nagyságú tógazdaságok létesítésénél lehet előnyösen alkalmazni; ennél nagyobb területen a központosításnak az a hátránya lép homloktérbe, hogy az egyes tavak túlnagyokká válnak, a mi az üzem belterjességére hátrányos.

Nem akarom részletezni a központi elrendezéssel járó előnyöket, csak röviden felsorolom azokat: 1. A vízhozó csatorna hossza a lehető legrövidebb és nem kell nagyon szerteágaztatni, mert a tavak egy pont körzetéből töltetnek. 2. Ugyanez áll a levezető csatornára is. 3. Az összes, a töltésre és a lecsapolásra szolgáló műtárgyak egy helyen vannak s azért könnyen ellenőrizhetők működésükben. 4. A lehalászó helyek és a telelők egymás szomszédságába esnek; azért a lehalászott hal beraktározása, vagy fordítva a beraktározott hal tavaszi kihelyezése kevesebb munkát és időt igényel s a mellett nem szenved a halanyag sem a rövid szállítás alatt. 5. Az etetési üzem lényegesen megkönnyül azzal, hogy a takarmányt nem kell hosszú úton cipelni az egyes tavakhoz s így több idő marad a gondosabb adagolásra. Ugyanez áll a trágyázásra is.

*) Jó szolgálatot vélünk tenni e cikksorozat közlésével, mert különösen mesterséges viszonyok között létesített halgazdaságok műszaki berendezésére részletesebb útmutatást még az egyébként oly gazdag német szakirodalomban is alig találunk; a mit pedig találunk, azt sem hozzáértő ember adja s így alig is hasznavehető. Szerkesztő.

Egyszóval az üzem egész munkája kevesbedik, olcsóbb és kényelmesebb lesz.

A következőkben egy ily központi elrendezésű tógazdaság tervezetét írom le s ezzel kapcsolatban részletesebben ismertetem azokat a műszaki számításokat is, a melyek a tervezésnél előfordultak.

A terület fekvése és beosztása. A dolnjimiholjáci uradalom, Kučauci község határában, a Vučica folyócska mentén lévő 600 kat. hold irtásos, mélyen fekvő területét mesterséges haltenyésztés céljából halastavakká akarja átalakítani. Miután a terület talaj- (agyagos) és domborzati viszonyai megfelelők, a kellő vízmennyiség biztosítható s egyéb le nem küzdhető akadályok nem forognak fenn, sőt a terület mellett egy nyilvános üzemű kúvasút is jár, a berendezés nagyon ajánlható; már az okból is, mert a mélyfekvésű terület eddig számottevő hasznot úgy se hozott. A terület domborzati viszonyai szerint, az egyes kisebb emelkedéseket és barákat kivéve, általában véve sík. Ez okból okadatolt a tavakat sugárszerűen csoportosítani (1. kép), hogy azok egyik sarkukkal a levezető csatornához kerüljenek. Ezt a lecsapoló csatornát a kimélyített régi Vučica-meder fogja alkotni. Ugyancsak e csatorna tulsó partján sorakozik majd a 28 drb telelő is. Ha már most a táplálócatornát is ebbe a körzetbe hozzuk, úgy az összes tavak műtárgyait egy helyre, illetőleg a telelők szomszédságába csoportosítottuk. A halgazdasághoz tartozó épületek, kert stb. pedig egy a telelők, ivó és ivadéknevelő tavak közepén fekvő 3 holdas szigeten nyerik elhelyezésüket. Ily módon a legtöbb gondot és felügyeletet igénylő berendezések a lakház körül helyeződnek el s a nagy tavak lehalászó helyei pedig szemben fekszenek a telelőkkel.

A töltés. A dolnjimiholjáci ármentesítő-társulat a megépítendő tavak számára a Klokočevác patakából vízelosztó gát segítségével a legkisebb víz idején 250

másodperczliter vizet, nagy vízjárások alkalmával pedig 6000 litert biztosít másodperczenként. Ezek alapján megvizsgálandó, vajjon a 600 kat. hold területű tógazdaság számára ez a mennyiség elégséges-e? Előrebocsátom azt, hogy a tavak vizüket a Klokočevác patakából csak közvetve nyerik, a 12 km. hosszú Pištanác-csatorna segítségével, a melyben a 12-es km.-nél duzzasztó építendő; innen kerül a víz a 6 km. hosszú tápláló csatornába s azon át a tavakhoz. A tavak területe 600 kat. kold, azaz $600 \times 5754,64 = 3.452,784 \text{ m}^2$. A vízmélység biztonság okából 1,20 m. veendő. Tehát a megtöltésre kell: $3.452,784 \times 1,2 = 4.143,340 \text{ m}^3$ víz. Ez azonban még nem az összszükséglet, mert még fődözni kell az elpárolgás és beszivárgás okozta veszteségeket, a mi a tavaszi hónapokra, vagyis február 1-től június végéig, naponta átlag 4 mm. Ez pedig a jelzett 150 napon belül

$$150 \times 0,004 \times 3.452,784 = 2.071,660 \text{ m}^3 \text{ víz,}$$

$$\text{a töltéshez kellett pedig } 4.143,340 \text{ m}^3 \text{ víz,}$$

vagyis az egész vízszükséglet $6.215,000 \text{ m}^3$ víz.

Ezzel szemben rendelkezésünkre áll a 150 napon át először a 250 másodperczliter kisvíz, a mi kitesz

földtömeg a kétoldali védtöltés megépítésére fog szolgálni. Az adott $0,5\text{‰}$ esés mellett a leendő fenékszélesség 2,00 m. 1:1,5 rézsűkkel és 1,90 m. maximális vízmélységet megengedve, a szelvényterület $F = 9,22 \text{ m}^2$, $v = 0,69 \text{ m./sec.}$, tehát levezethetünk $Q = 6,36 \text{ m}^3/\text{sec.}$ vizet a duzzasztóhoz. Ez a duzzasztó szegecselt vastartókból, fatáblás reteszekből és áttételes felhúzószervezetből áll. Maga a duzzasztó mellső és hátsó kamarája vasbetonból készül. A duzzasztó három nyílású, egyenként 1,50 m. szélességgel és 2,50 m. magassággal. Hogy ezen a három nyíláson, már megtöltött tavak esetén, egy netán bekövetkező árvíz levonulhat, kiténik a következő számításból:

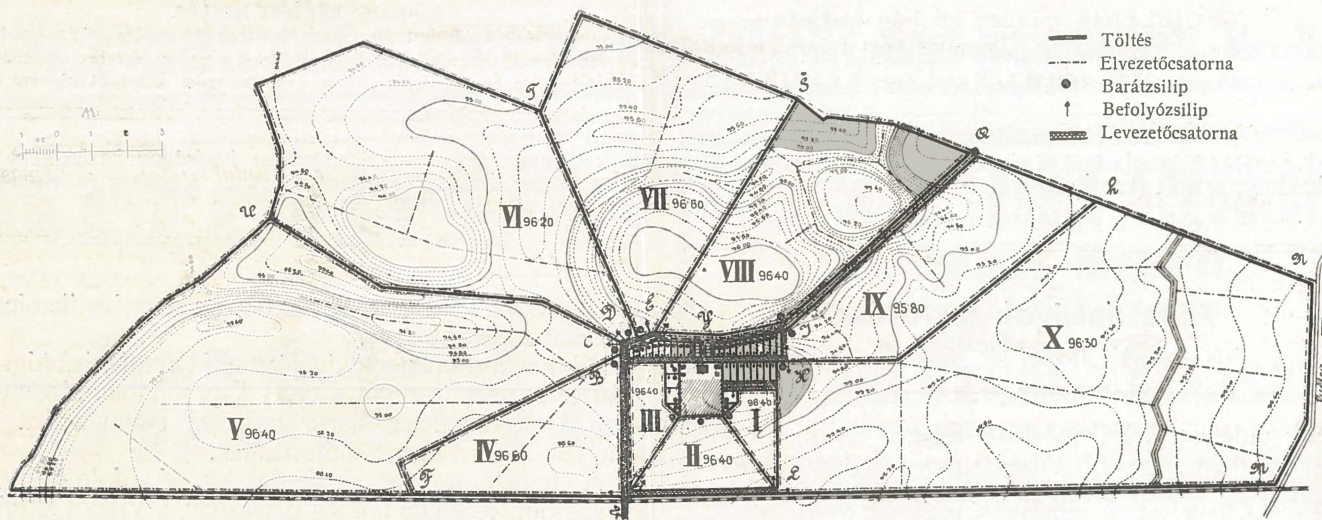
$$I = 0,0004, v = 0,69, F = 3 \times 2,5 \times 1,50 = 11,25 \text{ m}^2.$$

$Q = 0,69 \times 11,25 = 7,76 \text{ m}^3/\text{sec.}$, vagyis a felhúzott táblák esetén az érkező 6 m^3 víz levonulhat. A még meg nem töltött tavak esetén duzzaszthatjuk a nagy vizet is. E duzzasztás visszahatása 4821 méterre terjed, a mit a következő vizsgálat bizonyít.

$$I = 0,0004$$

$$F_0 = 9,22 \text{ m}^2$$

$$B_0 = 7,70 \text{ m.}$$

1. k.p. A dolnjeminoljaczi uradalom tervezett halgazdaságának helyszínrajza.

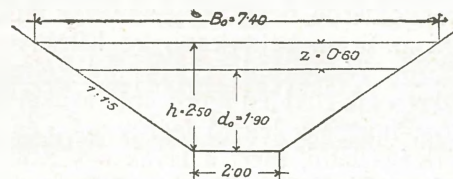
$150 \times 0,250 \times 24 \times 60 \times 60 = 2.880,000 \text{ m}^3\text{-t}$; ezt levonva az összszükségletből, marad $3.335,000 \text{ m}^3$ pótlandó, a mit a nagyvizekből (6 m^3) kell felfogni bizonyos időn belül. Másodperczenként 6 m^3 -t számítva ez az idő $\frac{3.335,000}{6 \times 24 \times 60 \times 60} = 6,43$ nap lesz; azaz körül-

belül 6 és fél napos ilyen áradásból fedezhető a hiány. Miután a Klokočevác patakban még a legszárazabb tavaszon is több mint 6 napos nagyobb vízjárás uralkodik, a hiány könnyen pótolható, lévén a Klokočevác-patak árvízi tömege 56 m^3 másodperczenként.

A jelen esetben, mint láttuk, a víz beszerzésének kérdésében legszélsőségesebb vízviszonyokat tételeztem fel. Nem vettem számításba, hogy a tavaszi esőzések, a melyek az öt hónapon belül ott mindig megütik az 500 mm.-es magasságot, magán a tóterületen félméteres vízoszlopnak felelnek meg és majdnem az egész hiányt képesek pótolni. A valóságban úgy lesz, hogy háromnapos árvízből mindenkor fődözhetjük majd a jelzett hiányt.

A Pištanác-csatorna szabályozása és duzzasztója. Hogy a szükséges $6 \text{ m}^3/\text{sec.}$ vizet a Pištanác-csatornán lehozassuk, szükséges lesz a meglévő csatornamedret kiszélesíteni és az esést $0,5\text{‰}$ -ra szabályozni. A nyert

A trapezalakú szelvényt (2. kép) helyettesítő parabolikus szelvény mélysége „A”. Ugyanezen parabolikus

2. kép. A Pištanác-csatorna új szelvénye.

szelvény területe a duzzasztás előtt megközelítőleg $F_0 = F$ és szélessége $B_0 = B$. Ezekből a keresett „a”

$$a = \frac{3}{2} \frac{F_0}{B_0} = \frac{3}{2} \frac{9,22}{7,70} = 1,80 \text{ m.}$$

$$h - d_0 = z = 0,60 \text{ m, illetve } \frac{a + z}{a} = \frac{1,80 + 0,60}{1,80} = 1,33.$$

Vagyis a duzzasztás távolhalását megközelítőleg a következő képletből állapítjuk meg, mely gyakorlatilag kielégítő pontosságot ad:

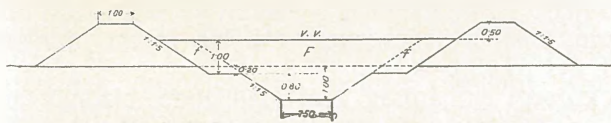
$$l = \frac{a}{I} f \left(\frac{a+z}{a} \right)$$

az $f \left(\frac{a+z}{a} \right)$ függvény értéke G. Tolkmitt „Grundlagen der Wasserbaukunst“ táblázatából $f(1.33) = 1.45$.

A helyettesítés után $l = \frac{1.80}{0.0004} \cdot 1.45 = 6525$ m. a duzzasztás távolhatása.

A duzzasztás távolhatásának közismert grafikus megállapítása kisebb értéket ad; a legtöbb esetben azt is elfogadjuk.

A táplálócsatorna. A Pišťanac patak felduzzasztott vizét a halastavakhoz a 6 km. hosszú táplálócsatorna vezeli. Ennek szelvénye akként van választva, hogy egyrészt elvezethesse a 6 m³-es mpercenkénti nagyvizet, másrészt pedig, hogy a 280 liter mpercenkénti kisvíz erős fagyok esetén is lejuthasson azon a telelőkhöz. Ez okból, de még földmunkamegtakarítás szempontjából is, a 3 képen látható szelvényt kapja:

3. kép. A táplálócsatorna keresztmetszvénye.

A nagyvízlevezetésnél a legkritikusabb állapot az, ha a halastavak nagyjából már megtöltettek, úgy hogy vízszínük 96.00 m. függőjű, a midőn tehát a rendelkezésünkre álló esés $98 - 96 = 2.0$ m. lesz.

Vagyis az esés $0.333/100$. Ekkor a választott kettős szelvény a következő vízemérettel bír:

$$I = 0.000,333 \text{ lévén}$$

a nagy szelvényben $F = 7.56 \text{ m}^2$

$$v = 0.60 \text{ m/sec.}$$

$$Q_1 = 4.46 \text{ m}^3/\text{sec.}$$

a kis szelvényben $2f = 3.00 \text{ m}^2$

$$v = 0.52 \text{ m/sec.}$$

$$Q_2 = 1.56 \text{ m}^3/\text{sec.}$$

$$\text{Összesen } Q_1 + Q_2 = Q = 6.02 \text{ m}^3/\text{sec.}$$

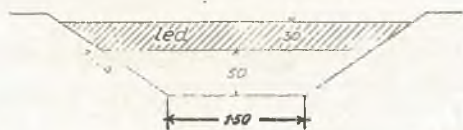
A téli kisvíz elvezetésére elég a csatorna középárka, mert annak vízemésztőképessége az adott esés mellett:

$$f = 2.16 \text{ m}^2$$

$$v = 0.36 \text{ m/sec.}$$

$$Q = 0.777 \text{ m}^3/\text{sec.}$$

Ha ellenben 30 cm. jégpáncél borítja a csatornát s

4. kép. A vízvezetőcsatorna keresztmetszvénye jéggel.

csak 0.50 m. a víz mélysége (4. kép), akkor is az emésztőképessége:

$$f = 1.125 \text{ m}^2$$

$$v = 0.25 \text{ m/sec.}$$

$Q = 280$ liter mpercenként, vagyis a szelvény megfelelő, mert Q min. = 250 liter.

A dupla szelvény előnye éppen az, hogy a kis vizet az alsó szelvényre szorítjuk s így a jégképződés a kis szelvényen belül történik; a csatorna feltöltött része tehát jégmentes marad és nem rongálódik. Miután a duzzasztóval mindenkor szabályozhatjuk a csatornába bocsátott vízmennyiséget, a jelzett állapot fagy esetén a patak bármely vízállásánál is mindig előállítható.

(Folyt. köv.)

Békanyál a Velencei tóban.

A Velencei tó régi veszedelme a *békanyál*, ez idén ismét oly mértékben lépett fel, hogy a húzóhálóval való halászatot szinte lehetetlenné teszi.

Ez a *békanyál* számos vízalatt álló növényből áll, a melyek között a *Cladophora* és *Conferva* fajok a leg-tömegesebbek. Ezek együttvéve hosszúszerű, zöld színű, nyálkás tömeget alkotnak, a mely a hálóra tapad, megölti azt, szűrőképességét teljesen megszünteti s az alint felemeli úgy, hogy a nagy erővel, fáradsággal kihúzott hálóban egy fű hal sem marad meg. Ez a legközvetlenebb baj, a mit a halászok éreznek.

Kárt okoz azonban azzal is, hogy a nádat pusztítja. Különösen most kora tavasszal a friss, gyenge hajtásokra rátapadva, valósággal agyonfojtja. Belekeveredik sok apró hal is, a mely aztán nem tud kivergődni s ott pusztul.

Igaz, hogy a vizet üdén tartja, mert a víz alatt napvilágosságnál bőven fejleszt oxigént. Bajt okozhat azonban akkor is, mikor megéri s „felszakad”; ilyenkor aztán rothadni kezd s bizony alaposan megronthatja a vizet.

Ilyen nagy mértékben, mint mostan, tizenhárom évvel ezelőtt lépett fel: 1901-ben, azt megelőzőleg pedig 1893-ban. Akkor a földművelésügyi minisztérium több helyről kért szakvéleményt a veszedelem elhárításának módjára s külön segílyt is engedélyezett a Velencei-tavi halászati társulatnak, hogy a *békanyál* rendszeres irtására kísérleteket végezzen.¹⁾

Gondoltak arra is, hogy mesterségesen hosszúfogú gereblyékkal irtsák e növényzetet s aztán felhasználják valamiféle célra. Nagy vízfelszívó képességénél fogva almozó anyagul látszik alkalmasnak. Csakhogy a gázokat egyáltalán nem köti le, maga is könnyen rothad s így az istállókat nemhogy szagtalanítaná, de még jobban bűzősíteni. Még legjobban trágyázásra lehetne felhasználni, mert sok nitrogént és káliót tartalmaz. Az irtása kis vízben nem is ütköznék nagy nehézségbe, csak arra kell ügyelni, a mint arra *dr. Bernátsky J.*²⁾ figyelmeztet, hogy az irtás tavasszal és nyáron történjék, mert ősz felé már kifejlődnek a növényeken a téli szaporodó szervek, a melyek a tó fenekére süllyednek. Azokból tavasszal aztán újra fejlődik a növényzet.

Nagyterjedelmű víznél, a minő a Velencei tó is, az irtás azonban igen nagy munkát s nagy költséget igényelne úgy, hogy arra gondolni se lehet.

Tapasztalták azt is, hogy a hol a vizet a szél veri, a hová a marha jár delelni, a hol sokat csónakáznak stb., szóval a hol a vizet zavarják, ott a *békanyál* nem fejlődik annyira. Egyébként a csendes, álló, vagy nagyon lassan folyó víz az otthona. Ezeknek a fapasztalatoknak a kapcsán ajánlotta *Corchus*,³⁾ hogy a tavat sűrűn be kell pontyval népesíteni. Kisebb tavakban ez a mód-

¹⁾ L. Halászat 1901. jún. 1. „A Velencei tó veszedelme.” L. s.

²⁾ Halászat 1901. július 15. „A Velencei tó veszedelméhez” I.

³⁾ L. Halászat 1901 július 15. „A Velencei tó veszedelméhez” II.

szer ugyanis nagyon bevált. Azokban a teletetű medenczékben pl., a melyekben pontyok voltak, tavaszra nem volt békanyál; más halakkal telt medenczékben pedig ugyanakkor annyira elhatalmasodott, hogy a hálót alig tudták meghúzni. A ponty folytonos mozgásával törí a békanyálat, de be is szivogatja a szájába a közte lévő apró állatokkal együtt; gyakran le is nyeli. A budapesti városligeti tónál nagyon jól bevált a *Corchus* ajánlotta módszer. 1895-ben teljesen kitisztították a tavat. A következő évben annyira ellepte a hinár, hogy a milleniumi kiállítás alatt végzett folytonos tisztogatással sem tudtak azzal boldogulni. Mikor aztán a tavat ismét benépesítették *sűrűn* pontylyal s a betiltott csolnakázást is újra megengedték, a békanyál kiveszett.

A „*sűrű*” benépesítés is nehéz azonban olyan nagy víznél, mint a Velencei tó. Hiszen éppen az utolsó két évben került belé annyi pontyvadék, mint soha azelőtt, de hát egy kat. holdra 30 drbnál több még se igen jutott. Ez természetesen nagyon elég lehet haltenyésztés céljából, sőt ebből a szempontból nem is szabad bizonyos mértéket túlhaladni, ha azt akarjuk, hogy a halak megfelelően fejlődjenek, azonban nagyon távol áll egy teletetű medence halnépességének sűrűségétől, avagy a városligeti tónál megengedhetőénél is, mert hisz ez utóbbinál is csak inkább a halak „raktározásáról”, nem pedig felneveléséről van szó.

Nem lehet ilyen nagyobb víznél arra sem gondolni, hogy a békanyál fejlődését bizonyos időszakokban előidéző természeti tényezőket megfelelően befolyásoljuk; részben nem is ismerjük azokat, részben pedig a természeti dolgokba való ilyen nagyobb mértékű beavatkozásra rendszerint csekély az erőnk.

Meglehetősen tehetetlenül állunk tehát az ily bajjal szemben s bizonyos fatalista nyugalommal vagyunk kénytelenek tűrni, a mi azonban nincs jó reménység nélkül. Mert teljesen igazat kell adnunk a Kir. Természettudományi Társulat növénytani szakosztályának még az 1893. évi veszedelem alkalmával adott ama véleményének, a mely szerint „lehetséges, sőt majdnem bizonyos, hogy a mint az előző években kisebb mértékben tenyésztett ez a növény, úgy a jövőben is tömeges megjelenése alábbhagy.” Ez a jóslás azóta tényleg bevált, mert a tó életében voltak hosszabb ciklusok, a mely idő alatt a békanyál, legalább a halászatra nézve egyáltalán nem fordult elő kártokozó nagyobb mennyiségben.

Az ilyen jelenségek igazolják leginkább az egységes s hosszú lejáratú bérletek s üzemek okszerűségét. Meg vagyunk győződve, hogy a mostani húsz évre szóló bérlet gazdasági eredményét sem fogja legkevésbé is befolyásolni az esetleg egy-két évig nagyobb mértékben mutatkozó békanyál, a mely a mint jött, úgy el is tűnik bizonyos idő múlva.

Közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt halászati kihágások.

Összeállította s magyarázó jegyzetekkel kísérte:

Antalfi Sándor. (Folytatás.)

28. §. A ki tilalmi idő beállta előtt fogott vagy zárt vizekből származó halakat vagy rákot a tilalmi idő alatt szállít vagy elad, tartozik származásukat s a befogatási időt minden egyes esetben a község előljáróságától kiállított bizonyítvánnyal igazolni. —

Zárt víznek minősíti a halászati törvény

1. a mesterséges halastavakat,
2. azokat a vizeket, melyek egy birtokosnak vagy több

birtokosnak, de osztatlan földtulajdona között feküsznek s más haltartó vizekkel oly összeköttetésben nincsenek, hogy a halak az egyikből a másikba átmehetnek. (1888. évi XIX. t.-cz. 13. §.)

Halkészletből tilalmi idő alatt történt eladás minden egyes esetben községi bizonylattal igazolandó. (M. kir. földművelésügyi miniszter 1901. évi 1523. sz.)

Származási bizonyítvány utólagos felmutatása nem mentesít a büntetés alól. Ugyancsak nem fogadható el bizonyítékul az oly származási bizonyítvány sem, mely nem a halászati törvény végrehajtási rendeletének 34. § a szerint állítatott ki.

„Étekintve attól, hogy ezt a bizonyítványt is terhelt utólagosan mutatta be, nem pedig a tettenérés alkalmával, megállapítom, hogy az sem alakjára, sem pedig lényegére nézve nem felel meg a törvényes kellékeknek. Nyilvánvaló tehát, hogy a jelzett bizonyítványt a szóban forgó törvényes cél érdekében bizonyító erejűnek elfogadni nem lehet és nem szabad, de sőt ha elfogadható volna is, terheltet az ítéletben jelzett kihágásban vétkesnek kimondani és büntetni kell azért, mert a szállítást bizonyíthatólag a megkívánt származási bizonyítvány nélkül teljesítette.” (M. kir. földm. miniszter 1913. évi 67,733. sz.)

A községi előljáróság által kiállítandó bizonyítványban az eladásra vagy szállításra jogosított fél nevén, foglalkozásán és lakóhelyén kívül pontos körülírással megjelölendő az illető vízterület és idő, a melyben, illetve a mikor a szállítandó halak vagy rákok fogattak, nemkülönb azoknak az egyes fajok szerinti mennyisége a lehetőségig pontosan fejezve ki darabszámban és súlyban s végül a szállítás célja, annak megfelelőleg, hogy a halak eladásra avagy tenyésztési célokra vannak-e szánva. (5000/1889. sz. Végrehajtási rendelet 34. §-a.)

62. §. Kihágást követ el és 400 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

a) aki kábító, mérgező és robbanó szerrel halász (23. §. e).

b) a ki a halászat gyakorlására jogosítva nincs, ha a halászatot éjjel, tilalmi kijelölt kíméleti helyen, vagy tiltott eszközzel űzi; vagy pedig ha a halászatot álcázva, vagy magát felismerhetetlenné téve űzi vagy a tettenérést veszélyesen fenyegeti, ellene fegyvert fog, vagy erőszakot használ, a mennyiben a veszélyes fenyegetés, fegyverfogás vagy erőszak súlyosabb büntetés alá eső cselekményt nem képez. —

A ki dinamitózásnál jelen van s a megölt halakat kifogja, a dinamittal való halászásban részesnek tekintendő:

„A négy terhelt tanúnak vallomásából kétséget kizárólag meg lehetett állapítani, hogy a panaszolt alkalommal dinamitózás követett el, melynél S. S. legalább is jelen volt s a megölt halakat kifogta, tehát dimittal való halászásban részes.” (M. kir. földművelésügyi miniszter 1900. évi 8204. sz.)

63. §. Kihágást követ el és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) a ki a jelen törvény 2., 18., 20., 26. és 27. §-aiban foglalt tilalmakat megszegi;

b) a ki a 23. §. a)–d) és f)–h) pontjaiban foglalt tilalmakat megszegi.

64. §. Kihágást követ el és 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) a ki a 22. §. szerint csakis írásbeli engedély mellett kifogható halakat és rákokat ily engedély nélkül kifog;

b) a ki a halászatra jogosított engedélye nélkül nyereségvágyból halász vagy rákász. —

A halászatra jogosított engedélye nélkül bármily eszközzel, tehát a horoggal való halászat is tilos. (M. kir. földművelésügyi miniszter 1892. évi 71,246. sz.)

Azon partbirtokos, a ki az egész meder tulajdonát szerzett jog alapján nem bírja, a halászatot az 1888. évi XIX. t.-cz. 1. §-a alapján csakis az 1885. évi XXIII. t.-cz. 4. §-ában megjelölt határon belül gyakorolhatja; e határon való túllépés az átellenes partbirtokos engedélye nélkül való halászat tényálladékát állapítja meg.

„K. I. a tárgyaláson beismerte, hogy a halásztelétről a p—i uradalom részét is emberei által hálóval átfogatta s az uradalom részén is halásztatott. Minthogy pedig a halászatj törvény a halászati jog tulajdonát a meder tulajdonához köti s ebből folyólag a halászati jog kiterjedését is a medertulajdon terjedelmébe állapítja meg. Ezen határon túl a jog gyakorlásának önkényes kiterjesztése a jogosított engedélye nélkül való halászat kihágásának tényét állapítja meg.“ (M. kir. földművelésügyi miniszter 1894. évi 50,647. sz.);

c) azon tulajdonos, ki a haszonbérbe adott halászati területen a haszonbérletet vagy azt, ki annak engedélyével újí a halászatot vagy rákászatot, megtámadja vagy a halászat és rákászat üzésében megakadályozza;

d) a ki a 11. és 17. §-okban megállapított területek határainak megjelölésére szolgáló táblákat károsítási szándékból megsemmisíti, elviszi vagy más helyre áteszi;

e) a ki hamisított halászejegyet használata mellett halász. 65. §. Kihágást követ el és 50 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) a ki a halászatra jogosítottnak engedélye nélkül, de nem nyereségvágyból halász vagy rákász. —

A jogosított engedélye nélkül való halászás ténye, tekintet nélkül a sikerre, már magával a halászás cselekményével fejeztetik be.

„A panasz tárgyát képező s a hitelt érdemlő terhelő tanú vallomásaival bebizonyított cselekménye a terheltnek azon az alapon, hogy a varsának a vízből való kivételében meggátoltatott s a varsába jutott halakat el nem vihette, kísérletnek nem tekinthető, hanem az befejezett kihágást képez. (M. kir. földművelésügyi miniszter 1905. évi 42,297. sz.);

b) a ki a zárt vizekből fogott halak vagy rákok származását igazoló községi bizonyítványt felmutatni nem képes. (28. §.);

c) a ki a 11. és 17. §-okban megállapított területek határainak megjelölésére szolgáló táblákat szándékosan megrongálja vagy bemocskolja;

d) a ki a 9. §-ban említettek felszólítására a halászzal azonnal fel nem hagy, azoknak sem nevét, sem lakását meg nem mondja, zálogot nem ad, vagy a felszólítót a legközelebbi előljáróshoz követni nem akarja, vagy a felszólítónak hamis nevet vagy lakást mond be;

e) a ki a nélkül, hogy halászejegygyel bírna, másnak nevére szóló vagy érvényességére nézve lejárt halászejegy mellett halász. —

Ez az a pont, melyet leggyakrabban alkalmaznak tévesen hatóságaink. E szakasz nem akkor alkalmazandó, ha a kihágást elkövetőnek nincs halászejegye, hanem ha halászás közben felszólítatják a halászejegy felmutatására s akkor vagy másnak a halászejegyet mutatja fel vagy a sajátját, de a mely már érvényességét elvesztette; tehát ha az ellenőrző közegek félrevezetésének esete forog fenn. (M. kir. földművelésügyi miniszter 1900. évi 26,226. szám.);

f) a ki saját nevére szóló halászejegyet használat végett másnak adja át. —

A halászati törvény 65. §-a a kihágásokat taxative

sorolván fel, ha a cselekmény lényege külön meg nem állapított, terhelt az említett szakaszra való általános utalással el nem marasztalható.

M. kir. földművelésügyi miniszter 1902. évi 102,170. sz.:

„... a vizsgálat során a feljelentő csendőr vallomásából csak annyi volt megállapítható, hogy a terhelt a hálót a vízben húzta s hogy halászejegye nem volt; de az, hogy az ítéletben hivatkozott 65. §. által felsorolt kihágási esetek közül terhelt melyiket követte el, vizsgálat tárgyává nem tétetett s ennél fogva terhelt a vizsgálati anyag alapján egyedül a halászejegy nélkül való halászás miatt volt büntetendő.“ (Folyt. köv.)

A szennyvizek fertőtlenítése és a halászat.

A szennyvizek származása szerint megkülönböztetünk ipari és házi, illetve városi csatorna szennyvizeket. Az ipari szennyvizek lehetnek szerves anyagokkal, szerves anyagokkal vagy pedig mindkettővel szennyezve.

A házi szennyvizek, a melyek főleg szerves anyagokkal szennyezettek, egyrészt a konyhai hulladékvizekből, a ruha mosásából eredő vizekből, másrészt pedig az árnyékszék ürelektartalmú vizeiből tevődnek össze. Ez utóbbiak nagy mennyiségű, könnyen rothadásnak induló szerves anyagot tartalmaznak. Tisztítatlan állapotban való levezetésük esetén a befogadó élővizet súlyosan elszennyeznek, a mennyiben főleg a nyári meleg hónapokban alacsony vízállás esetén a vízben oldott oxigént erősen lecsökkentik, miáltal többek között halpusztulást előidézve érzékeny károkat okozhatnak a folyók halállományában.

Egy másik káros hatása a házi szennyvizeknek közegészségi szempontból esik kifogás alá és abban áll, hogy a befogadó élővizet az egészségre ártalmas baktériumokkal beszennyezve járványokat idézhetnek elő.

A házi és városi csatorna szennyvizek igen gazdagok fejlődésképes mikroorganizmusokban, kczm.-ként 1—10 millió baktériumcsirát tartalmaznak, 1 milliónál kevesebbet ritkán, ezen baktériumok legnagyobb része ártalmatlan természetű; előfordul azonban, hogy fertőző bélbetegségek, mint a kolera és tifusz bacillusai szintén a szennyvízbe kerülnek, nemkülönben a diftéria és tuberkulózis csirái is. A felsoroltakon kívül a házi szennyvizek rendszerint bizonyos meghatározott baktériumfajokat is tartalmaznak, a melyekről állatokon végzett ojtási kísérletek révén kiderült, hogy virulensek. A városi csatorna szennyvizekben nagy mennyiségben előforduló streptokokkusokról idáig még nem sikerült kísérletileg megállapítani, hogy betegséget előidézők-e vagy sem?

A mi a szennyvizek révén a folyóvízbe került patogén baktériumok életképességét, szaporodásuk körülményeit illeti, erre nézve a vélemények még igen eltérőek. Egyesek azt tartják, hogy a kolera és tifusz bacillusai folyóvízbe kerülve rövid idő alatt elpusztulnak, mások viszont azt állítják, hogy heteken át megtartják életképességüket.

Bármennyire is fertőző volt azonban valamelyik folyó vize, az kétségtelenül meg volt állapítható, hogy homokon át való szűrés segélyével fertőző jellegét majdnem teljesen elveszíti. Újabb lakott területeken folyóvizet előzetes kezelés nélkül ivásra vagy házi használatokra nem igen használnak, sőt a legtöbb esetben a városok vízzel való ellátásánál közvizektől függetlenül magukat, forrásvizet vagy más oly vizet keresve, a mely mindennemű fertőzéstől védve van; nagyobb biztonság kedvéért még ozonizálják, ultraviollet sugarakkal kezelik, klórmészszel vagy más klórtartalmú anyagokkal fertőtlenítik a folyó-

vizet. Ez anyagok közül a klórmész alkalmazása terjedt el leginkább.

A felsoroltakból látjuk tehát azt, hogy a házi szennyvizek a befogadó élővizet az egészségre ártalmas baktériumokkal megfertőzhetik, miáltal a betegségek járványszerű fellépését és gyors elterjedését segíthetik elő; hogy az be ne következzen, azért kell a már megtisztított szennyvizet lebocsátásuk előtt fertőtlenítőszerrel kezelni. A fertőtlenítéssel csupán csak arra törekszünk, hogy a szennyvízben foglalt patogénbaktériumokat pusztítsuk el, az ártalmatlan baktériumokra ezúttal nem vagyunk tekintettel. A patogénbaktériumok a folyóvizekben épúgy, mint a szennyvizekben is rendszerint más baktériumok társaságában fordulnak elő és sokszor igen nehezen, vagy egyáltalán nem mutathatók ki; erre való tekintettel a fertőtlenítés hatásának megállapításánál nem a patogénbaktériumok kimutatására helyezük a fősúlyt, hanem arra terjesztjük ki vizsgálatainkat, hogy van-e a vízben kolibaktérium jelen, mely utóbbi az emberi és állati ürülékben nagy mennyiségben fordul elő, tehát bélbajok esetén a patogén baktériumok is a kolibaktériumokkal együtt kerülnek a folyóvízbe. A kolibaktérium jelenlétéből egész bizonyossággal következtethetünk arra, hogy a folyóvíz fekeiakkal van beszenyvezve és esetleg patogénbaktériumokkal is, viszont ha a vizsgálat azt mutatja, hogy kolibaktérium nincsen jelen, akkor egyúttal egész határozottan azt is állíthatjuk, hogy patogénbaktérium sincsen jelen; a kolibaktérium tehát ezen vizsgálatoknál az indikátor szerepét játsza.

Újabban minden kútvíz vagy folyóvíz fertőzöttségének kimutatásánál a kolibaktériumra vizsgálunk, ugyanezt teszik a fertőtlenített szennyvizek vizsgálatánál is, midőn azt akarják eldönteni, hogy elegendőképpen van-e fertőtlenítve a szennyvíz vagy sem?

A szennyvizek fertőtlenítését az első pillanatra egyszerű és könnyű feladatnak nézték, a mennyiben azt hitték, hogy a szennyvizekhez csak annyi mésztejet kell adni, míg gyengén lúgos kémhatásúvá lesznek, miáltal az esetleg a szennyvízben foglalt tífusz és kolera bacillusait kiölik; azonban ezen felfogás a gyakorlatban nem igazolódott be; ugyanis *Zirn dr.* több mint 400 szennyvízmintát (1 r. mészhidrátot $[Ca(OH)_2]$ 500 r. szennyvízhez adva) vizsgálva arra az eredményre jutott, hogy a tífusz és kolera bacillusait 6—12 óra leforgása alatt sem sikerült mindig elpusztítani, dacára annak, hogy a mészlej erősen ható fertőtlenítőanyag.

Dunbar, a ki a szennyvizek fertőtlenítésével ezideig legtöbbet foglalkozott, igen sok fertőtlenítőszer próbált ki, kísérleteit véglegesen még nem fejezte be, de már most is említi, hogy az összes eddig felhasznált fertőtlenítő szerek közül a klórmész bizonyult legolcsóbbnak. A klórmész 1:10,000—1:15,000 arányban tökéletesen fertőtleníti, mint a mész 1:500 arányban, a klórmész ugyan drágább a mésznél, de mivel az utóbbiból több kell egy bizonyos térfogat szennyvíz fertőtlenítésére, mint a klórmészből, azonkívül még sok csapadékot is létesít, a mit időközönként el kell távolítani, a klórmész ilyen csapadékot nem okoz, továbbá míg a klórmésznél már 2—4 óra alatt a fertőtlenítés befejeződik, addig a mésztejnél 6—12 óra kell, ennél fogva nagyobb fertőtlenítő akna is kell a meszes fertőtlenítésnél, mint a klórmészesnél, mindezen felsoroltak mellett szólnak, hogy olcsóbb és előnyösebb a szennyvizek fertőtlenítésére klórmészet használni, mint mésztejet.

A klórmész kalciumhipoklorit, kalciumoxid és kalciumkloridból áll, fertőtlenítő hatást tulajdonképpen csak a hipoklorid fejt ki.

A klórmész a hogy a kereskedelemben előfordul, 30—33% aktív klórt tartalmaz. A klórmészen kívül egyéb klórtartalmú preparátumok is használhatók fel fertőtlenítésre, így a nátriumhipoklorit (*Eau de Javelle*), antiformin stb.

A fertőtlenítés ezekkel a szerekkel nem annyira a felszabaduló klór roncsoló hatásán, mint helyesebben azon alapszik, hogy az aktív klórral ekvivalens értékű oxigén szabadul fel, mely a felszabadulás pillanatában a szerves anyagokat oxidálva, egyúttal fertőtleníti is, tehát lényegre nézve ugyanaz, mint az ozonnal való fertőtlenítés.

A fertőtlenítésnél felhasználandó klórmész mennyiségét illetőleg hosszas kísérletezés útján megállapították, hogy 1 rész klórmész 2500 rész vízre, vagyis 1 kg. klórmész 2.5 m³ szennyvízre számítva 4 órai behatás után minden körülmények közt kielégítő módon fertőtleníti a szennyvizet, csupán csak arra kell ügyelni, hogy fertőtlenítés előtt a szennyvízből az 1 mm. átmérőnél nagyobb átmérőjű lebegőanyag el legyen távolítva.

A külföldön, épúgy mint nálunk is, a szennyvizek fertőtlenítése csakis járványok esetén kötelező; kivételt képeznek a kórházi szennyvizek, a melyek állandóan fertőtlenítettek.

A mi az ipari szennyvizet illeti, azokat rendszerint nem kell fertőtleníteni, kivételt képeznek a vágóhídi és gyepmestertelepi szennyvizek, a melyek patogéncsirkát tartalmazhatnak; úgyszintén a bőrgyári szennyvizek is, a mikben igen sok esetben a lépfene bacillusaira akadtak; a felsorolt szennyvizek fertőtlenítésénél a klórmész szintén jól bevált.

A mi a baktériumoknak a halakra gyakorolt fertőző hatását illeti, erre vonatkozólag eddigelé a tuberkulózis és pestis bacillusainak hatását tanulmányozták. *Hormann* és *Morgenroth* aranyhalakat tuberkulózisbacillussal fertőzött hússal etetve azt tapasztalták, hogy mesterségesen haltuberkulózist előidézni nem sikerült ugyan, de a halak bélszárában még hetek múlva is életképes tuberkulózisbacillus volt kimutatható, ugyanezt tapasztalták *Nikolas* és *Lessieur* is. *Morey*, a ki szintén foglalkozott ezirányban, megerősíti az előbbiek véleményét, de azt tartja, hogy a kérdéses bacillus a halak testében ártalmasságát elveszíti.

Haltenyésztes szempontjából a felsoroltak annyiban bírnak jelentőséggel, hogy sok helyütt a tejgazdaságokból, a tej centrifugálásakor nyert üledéket, melyben a tuberkulózisbacillusok legfőképp fordulnak elő, haltakarmánynak használják fel; ezt egyesek aggályosnak tartják és csakis főtt állapotban való feleltetését tartják megengedhetőnek.

A pestisre vonatkozólag *dr. Fürth E.* (Hyg. Institut Hamburg) végzett kísérleteket; szerinte pestist a halakban mesterségesen előidézni nem sikerült, azonban a halak bélszárában még 2—3 nappal a kísérletek után is ki volt a pestis bacillus mutatható. Hogy a folyó vízben, a fentemlített fertőzés esetén, hogy alakulnak a viszonyok, erre nézve ezideig feleletet adni nem képes, így a tífusz-, paratífusz és kolera bacillusainak hatását illetőleg sem. Ez utóbbiaknak a halakra gyakorolt hatását szintén tanulmányozni fogja.

Ezen kísérletek akár pozitív, akár negatív eredményt is tüntessenek fel, annyi bizonyos, hogy más élelmszerek, így többek között a marhahús, disznóhús, a tehéntej stb. fogyasztásánál is inkább kell tartani fertőzéstől; főleg a tejnek nyers állapotban való élvezete már nem egy esetben súlyos bajokat idézett elő; a hal húsának főtt, vagy zsírban kisütött állapotban való elfogyasztásakor fertőzéstől tartani egyáltalán nem kell.

Visszatérve a szennyvizek fertőtlenítésére, meg kell még említenem, hogy a fertőtlenítés révén, ha a fertőtlenítés nem áll kellő ellenőrzés alatt és ha a fertőtlenítőszeret túlnagy mennyiségben használják, más irányban származhatnak bajok. Előfordulhat az az eset, hogy meszezés esetén erősen lúgos anyagokat bocsátanak le a befogadó vízbe, a melyben, ha nem hígul elegendőképpen, a mésztejnek, mint egyáltalán minden lúgos anyagnak ártalmassága nemsokára súlyos következményeket fog előidézni, a mennyiben főleg a halak szilványait fogja megtámadni, edzéseket okozva. Mindez, ha nem is közvetlenül, de közvetve feltétlenül elpusztítja a halakat s különösen a szilványokon okozott sérülések folytán parazitikus betegségek gyors kifejlődését teszi lehetségessé.

Az említett fertőtlenítőszer káros hatásának csökkentése, illetőleg annak megszüntetése legelőnyösebben úgy volna elérhető, ha a mésztejet tartalmazó szennyvízbe légszivattyú segítségével füstgázok fuvatnának be, még pedig oly módon, hogy a füstgázok a vizet apró buborékok alakjában járnák át, miközben a füstgázok szénsavtartalma a meszet, vízben oldhatatlan csapadék, szénsavas mész alakjában választaná ki. A csapadék leülepedése után a szennyvíz minden ártalom nélkül lebecsátható. Ugyanez az eset következik be akkor is, ha a szennyvíz bővízü folyóba kerül, hol a mésztej a vízben foglalt szénsav és hidrokarbonátok hatására vízben oldhatatlan szénsavas meszet alakot, a mely ártalmas hatást már nem fejt ki.

A klórmeszes fertőtlenítés csak akkor válik ártalmassá, ha fölös mennyiséget használnak és a befogadó vízben a hígítás csekély. Ez utóbbi esetben a klórmeszes víz ferroszulfáttal kezelendő, a mikor is a ferroszulfát oxidáció folytán ferriszulfáttá alakul át. Mésztejjel gyengén lugossá téve a vas vashidroxid, a szulfát pedig gipsz alakjában válik le; mindkettő vízben oldhatatlan lévén, ülepítéssel eltávolítható. Bővízü folyóba való közvetlen levezetés esetén a klórmeszesített vízből, a vízben foglalt szénsav hatására klór szabadul fel, a mely a hidrogénnel egyesülve, a vízben foglalt hidrokarbonátok hatására ártalmasságát elveszíti.

A fertőtlenítőszernek a haltáplálékra gyakorolt hatása ezideig még nincsen tanulmányozva, azonban tekintettel arra, hogy súlyos vízszennyezések, melyek halpusztulással jártak, de a plankton nem pusztították ki, arra kell következtetnünk, hogy a haltáplálékul szolgáló apró szervezetek ellentállóbbak a halaknál és így valószínű, hogy a fertőtlenítésre felhasznált anyagoktól sem szenvednek.

Lindmeyer Antal.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdések.

19. Van egy 80 kat. holdas tavam, jó humuszos agyagtalaj, mely rendszeren van népesítve (210 drb ivadékponty holdanként). A városi vágóhídról nagy mennyiségű nyers vér áll rendelkezésemre. Igen kérem tudatni, hogy lehet-e használni haletetésre és milyen mennyiségben? Vagy esetleg szemesterménnyel kell vegyesen etetni?

D. L.

Feleletek.

19. A friss marhavér igen jó táplálékanyag, különösen a szenge és egynyaras ivadék számára. *Sušta* szerint 423 kg. kellett belőle 100 kg. halhús előállítására. A vért frissen úgy lehet felhasználni, hogy a vérrel megtöltött edényt forró vízbe állítjuk, a hol az megolvad. A megalvadt vért aztán szétmorzsolva etethetjük.

Legnagyobb baj azonban az, hogy a vágóhíd nem tudja abban

az *adagos* mennyiségben szállítani a vért, a melyben arra a tógazdaságban — a hőmérséklet, halak növekedése, időjárás stb. szerint szükség van. Már pedig a vérnek *friss*-nek kell lennie s nem szabad semmiképp rothadásba átmenni.

A felesleges vér *konzerválása* úgy, hogy meg ne romoljon, egy kissé körülményes dolog. Azt *kezdő* tógazdának nem ajánlhatjuk. Azt pedig, hogy kezdő tógazda tette fel a kérdést, onnét gyanítjuk, mert azt mondja, hogy tava kat. holdanként 210 drb ivadékpontyval „rendesen“ van népesítve. Bizonyára egynyaras ivadékról van szó. Csak az a kérdés már most, hogy mit akar abból nevelni? Továbbtenyésztésre való, mondjuk 0.5 kg. átlagsúlyú halakat, vagy piacra való átlag legalább 1.0 kg. súlyú halakat? Ahhoz képest kell azokat etetni. Mindenesetre azt ajánljuk, hogy ne bízta magát csak a vére, hanem keverje azt valami szemestermény darájával. A nálunk használatos szemestermények: árpa, kukorica halhús-képző értéke körülbelül egyenlő a friss vérevel, így tehát a számítást nem nehezíti ezeknek az eséseknek összekeverése.

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

Az Országos Halászati Egyesület ez évi rendes közgyűléséről felvett jegyzőkönyvet az alábbiakban közöljük:

Jegyzőkönyv.

Felvetett az *Országos Halászati Egyesületnek* 1914 április hó 30-án tartott évi *rendes közgyűléséről* Budapesten, az Orsz. Erdészeti egyesület székházában, V., Alkotmány-utca 6. sz. II. e.

Elnök: *Báró Tallián Béla.*

Jegyző: *Végh János* másodtitkár.

Jelen van 36 tag és vendég.

1. *Elnök* a közgyűlés megnyitása után a mai közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére *Corchus Béla* és *iffj. Zimmer Ferenc* tagtársakat kéri fel és megállapítja, hogy az április 16-ikától számított 14 napra ismételtén összehívott közgyűlés az alapszabályok 9. §-a értelmében most már feltétlenül határozatképes. Aztán a napirend előtt meleg szavakkal üdvözli *sárvári Landgraf János* miniszteri tanácsost, a földművelésügyi minisztériumban a halászati ügyosztály vezetőjét, az egyesület alapító tagját, magyar nemességgel történt legfelsőbb kitüntetése alkalmából. *Landgraf János* az üdvözlésért halás köszönetet mond.

2. *Répássy Miklós vezetőtitkár évi jelentését* olvassa fel az alábbiak szerint:

Tisztelt közgyűlés! Halászatunk fejlődését illetőleg az elmúlt évben két örvendetes s nagyfontosságú jelenséget észlelhetünk: a modern halforgalmi eszközök nagymértékű alkalmazását s azzal kapcsolatban rég nem tapasztalt élénk keresletet. Mindkét dolognak eredménye a könnyű s jó értékesítés, a mi minden termelés gazdasági létjogosultságának a biztos alapja.

De biztos alapja egyesületünk létjogosultságának is.

Az utolsó közgyűlésünk óta lefolyt évről már a száraz statisztikai adatai is nyilvánvalóvá teszik, hogy nagyon sok teendő akad ama cél szolgálatában, a melyet egyesületünk maga elé tűzött.

Egyesületünk választmánya *öt* ízben tartott ülést, ú. m.: 1913 június 3., október 9-én, 1914 január 3-án, március 4-én s a mai közgyűlést megelőzőleg április 16-án, minden egyes esetben gazdag tárgysorozatot tárgyalván le.

Ama szoros kapcsolatnál fogva, mely a halászatot, mint termelést a földművelésügyi tárcahoz köti, termékeink értékesítése révén pedig a kereskedelmi minisztérium ügyköréhez is fűzi, az egyesület indítva érezte magát, hogy az illető tárca vezetésében beállott változások alkalmával úgy az új földművelésügyi, mint a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urat feliratilag üdvözölje s működésében támogatásukat kérje. Mindkét feliratunkra igen szíves hangú válasz érkezett.

Az érdemleges ügyek között még mindég a *vasúti halszállítások* kérdése állott előtérben. A már mult évben kiküldött állandó hetes

bizottság *báró Inkey Pál* alelnök elnökletével 4 ízben tartott ülést: 1913 márczius 13-án, augusztus 3-án, 1914 jan. 3-án és febr. 21-én.

E tárgyalások alapján részletes beadványt intézett az egyesület a Máv. igazgatóságához (l. Halászat 1913. 13. szám), a melynek eredményeképp a Máv. igazgatósága 1913 július 2-án értekezletet hívott össze. Ez értekezleten az egyesületet báró Inkey Pál, Scheiber József, és Zimmer Ferencz tagtársak képviselték. Sajnos, kívánságunknak teljes mértékben érvényt szerezni még nem tudtunk, mert a Máv. igazgatósága által 317,654/1913. sz. alatt „Az élőhalküldemények szállításának megkönnyítése” érdekében kiadott rendelet (l. Halászat 1913. 14. sz.) korántsem elégtí ki az ez irányban támasztható jogos s méltányos igényeket. Éppen ezért az egyesület egy másik beadványt is intézett a m. kir. földművelésügyi miniszter úrhoz (l. Halászat 1914. 7. szám), melyben a fenti rendelet alapjául szolgáló 67,477/1913 sz. kereskedelemügyi miniszteri rendeletre nézve teszi meg bőven kifejtett megokolással észrevételeit s kéri a további intézkedéseket. Egyelőre bizalommal várjuk már most ez ügyben a kedvező döntést.

Ugyancsak a halszállítások ügyét érinti a Máv. igazgatóságának legújabbán 301,196/1913. sz. alatt kiadott rendelete, a mely a jég közé csomagolva szállított halakra vonatkozólag tartalmaz szigorító rendelkezéseket. Az egyesület válaszmánya sürgős beadványban fordult a Máv. igazgatóságához (l. Halászat 1914. 10. sz.) kérve a rendelet hatályon kívül helyezését és az érdekelt szakkörök bevonásával megfelelő értekezlet összehívását. Sajnos, ennek a kérelemnek azonban a Máv. igazgatósága helyt nem adott.

A halszállítások érdekében közöltük a Máv. igazgatóságával azon *legkedvezőbb vonatsatlakozásokat is*, a melyek az érdekeltkezhz intézett körlevélre érkezett válaszok szerint legelső sorban veendő figyelembe hazai halszállításainknál. Ugyanakkor kértük a halszállító edényekkel való kíméletesebb bánásmódot és a halszállító kocsioknak a tolató mozdonyokhoz a szolgálattevő tisztviselő személyes felelőssége mellett való mindenkor csatolásának elrendelését. A leiratunkra érkezett válaszbán a Máv. igazgatósága a legnagyobb előékenységenek s készségének ad kifejezést kívánságaink teljesítése érdekében.

A másik fontos ügy, a melyben az egyesület állást foglalt a lefolyt évben: *a vámtarifa ügye*. *Landgraf János* elnöke alatt kiküldött bizottság javaslatára a válaszmány egyhangulag az alábbi határozati javaslatot fogadta el:

1. Hazai haltermelésünk védelme és fejlesztése érdekében továbbra is változatlanul fenntartandónak tartja a jelenleg hatályban álló autonóm vámtarifában az édesvízi halak behozatalára nézve megszabott mázsánkénti 20 K vámot;

2. Tekintettel Németországnak a tengeri halexport előmozdítására irányuló tervszerűen folytatott akciójára, mit ha velünk szemben sikerrel fog érvényesíteni tudni, azzal saját édesvízi halfogyasztásunk terjedését nem csupán gátolja, de piacaink korlátozt felvevőképesége mellett előreláthatólag nagyban apasztani és ezzel viszont termelésünket is érzékenyen károsítani fogja; az esetre, ha a Német-birodalom a vele majdan kötendő kereskedelmi szerződésben az osztrák-magyar eredetű édesvízi halak, kiváltképpen a tavakban termelt élőpontyokra bármily csekély vámot vetne, hazai haltermelésünk védelmére elengedhetetlenül szükségesnek tartja, hogy mi viszont a német eredetű tengeri halakkal alkalmazandó hasonló vámmal védekezünk.

Az 1. pont tehát tulajdonképp a mai állapot fentartását jelenti.

A magyar mezőgazdasági vámpolitikai központba az egyesület álláspontjának képviselőjére *Dr. Goszthony Mihály* küldetett ki.

Egyesületünk eme fontos állásfoglalásával egyébként egyező az osztrák halászati egyesület álláspontja is, a mi mindenesetre kedvezően támogatja ama törekvést, a melylyel az annak idején meginduló nemzetközi tárgyalásokon ennek az álláspontnak érvényt óhajtunk szerezni.

Különben, ha a jelek nem csalnak, a külföldi viszonyok is úgy alakulnak, hogy az ez ügyben érdekelt államokkal fennálló kereskedelmi szerződéseink megváltoztatásáról aligha lesz szó, a mi az egyesület által képviselt érdekekre mindenesetre csak örvendetes volna.

A földművelésügyi m. kir. miniszter úr az egyesület véleményét kérte ki a *halászatnak iparjogi elbírálása tárgyában* egy konkrét ügyből kifolyólag. Az egyesület részletesen kifejtett álláspontja szerint „azok a halászok, a kik saját halasgazdaságukban tenyésztett vagy saját, avagy bérelt természetes vizekből saját maguk által kifogott s így leginkább a saját maguk termelte halat árusítják, *sem iparigazolványt váltani nem kötelesek, sem iparkamarai illetékekkel meg nem róhatók, sem pedig kereseti adó alá nem esnek.*” A kereskedelemügyi minisztérium az egyesület véleményét elfogadta, a fennforgó esetben a szerint döntött s arról a kereskedelmi iparkamarákat körrendeletben értesítette. A jövőben tehát a halászat meg lesz kímélve az ezen irányból eddig gyakrabban tapasztalt zaklatástól.

Szükségét látta az egyesület a mult év őszén itt-ott fellépett *kolerajárvány* alkalmából tapasztalt egyes túlbuzgó hatósági intézkedések miatt részletesebb beadvánnyal fordulni a kormányhoz (l. Halászat 1913. 23. sz.) A 117,554/1913. sz. alatt érkezett leirat szerint e tekintetben kívánságaink teljes mértékben figyelembe is vétettek.

Hasonlóképp beadványt intézett az egyesület a kereskedelemügyi miniszter úrhoz az *ipartörvény tervezett revíziója* ügyében annak idején való meghallgatása érdekében.

Ezzel kapcsolatban lehetetlen külön nem hangsúlyoznom, hogy mennyire szükség van az ilyen előrelátásra.

Épen az elmúlt év folyamán történt meg egy ránk nézve igen fontos törvénynek, a *vízjogról* szóló 1885:XXIII. t.-cz.-nek kiegészítése és módosítása az 1913: XVIII. t.-cz. alapján — nálunk nélkül.

Tudjuk, hogy a régi törvény a fennálló vízhasználatok bizonyos korlátozását csak az *öntözés* érdekében engedi meg. Ez érthető is, mert 1885-ben halászatról a mai értelemben még nem igen lehetett szó. De, hogy mikor 30 évvel később ismét törvényt csinálnak s a mikor az öntözésnél még mindig csak próbálkozásokról beszélhetünk, ellenben a modern tógazdaságok, mint bizonyos földterületek jövedelemfokozásának, sőt sok esetben egyáltalán a talajjavításnak a legreálisabb alapon álló eszközei jelennek meg és az enyészet felé feltartóztatatlanul sülyedő vízimalmok vízhasználatának korlátozhatóságát még az *iváshoz, itatáshoz, gépek táplálásához* szükséges vízmennyiség érdekében is kimondják, de a sorozatból a *tógazdaságokat kihagyják*, azt részünkről nagy hibának s a halászattal szemben méltánytalannak vagyunk kénytelenek jelezni. Különösen kisebb halastavak létesítését segítené nagyban elő a vasárnapi vízhasználat jogosultsága, a minek viszont épen a kisgazdákra volna nagy jelentősége. Sajnos, egyesületünknek nem volt módjában annak idején szavát hallatni.

Beadványt intéztünk a földművelésügyi kormányhoz a *rákászat* fejlesztése érdekében is; végül, mint igen fontos dologban: a halászati *kihágások és hallopdások* ügyében is, kérve a törvényellenes cselekmények megfelelő minősítését s a rendes bíróságok illetékeségének megállapítását.

Nevezetes mozzanatot van hivatva jelezni egyesületünk életében a válaszmány amaz elhatározása, hogy az érdekeltség körében való kellő tájékozódás után az *év őszén, november havában tartandó halászati kiállítás* megtartására az előmunkálatokat megkezdette. Egy jól sikerült kiállítás nagy horderejét itt részletesen fejtegetni bizonyára nagyon felesleges dolog lenne; a nagyközönség részére nyújtandó dokumentuma az az egyesület közérdekű tevékenységének, annak sikere érdekében tehát mindent el kell követnünk. Mai közgyűlésünk lesz egyébként hivatva a továbbiakra nézve dönteni.

Kapcsolatban a földművelésügyi minisztériumnak a *halászati törvény revíziója* tárgyában még az 1912. évben tett felterjesztésünkre adott válaszával, mely szerint annak idején az egyesület véleményét meg fogja hallgatni, nem mulaszthatom el, hogy a tisztelt közgyűlés figyelmét arra a nevezetes évfordulóra fel ne hívjam, a melytől már csak egy nap választ el: most május 1-én lesz ugyanis 25 éve, hogy a halászatról szóló 1888: XIX. t.-cz. életbelépett. Mindenesetre nagy idő ez egy oly törvény életében, a mely a folyton haladó s tökélesedő természettudományos kutatás eredményével oly sokszoros és szoros kapcsolatban van. Teljes mértékben elismerve

azokat a tagadhatatlan gazdasági eredményeket, a melyek e törvény nyomán jártak, elismerve azt, hogy nemzeti vagyonunknak ismét számottevő részévé tette a halászatot, ma már mégis napról-napra jobban érezzük bizonyos, a még eredményesebb munkát *korlátozó merevségét*. Épen azért egyesületünk egyik legfőbb közeli feladatát abban vélem felismerni, hogy e törvénynek a kor haladásával immár elodázhatatlanul szükségessé vált revízióját mielőbb megvalósítani igyekezzék.

Egyesületünk vagyoni viszonyaira vonatkozólag a részletes pénztári kimutatás ad teljes felvilágosítást. Tökénk gyarapszik ugyan, de egyelőre természetesen csak nagyon szerény keretek között való mozgást engednek meg anyagi viszonyaink. Tagjaink száma *32 alapító és 240 rendes*, összesen 272 tag. Szaporulat a múlt év óta 9 alapító és 57 rendes tag.

Az egyesület gyűléseit igyekeztünk szakelődások s barátságos társas érintkezéssel élenkíteni. Az eddigi jelek szerint bízunk benne, hogyha lassan is, de kitartással, mégis csak sikerül ügyünk valamennyi munkását meggyőzni a közös együttműködés *közérdekéről* és erőben, súlyban gyarapodva évről-évre hathatósabban munkálkodhatunk célunk szolgálatában.

A közgyűlés a titkári jelentést egyhangúlag tudomásul veszi, annak a jegyzőkönyvbe szövszerint való befoglalását, illetőleg a „Halászat“-ban való leközlését határozza el és a tisztikarnak eddigi eredményes, önzetlen működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

3. *Másodtitkár-jegyző* bemutatja az egyesületi *tagok névsorát* és javasolja a múlt közgyűlés óta belépett újabb tagok felvételének megerősítését.

A közgyűlés helyesléssel tudomásul veszi és a kimutatásba foglalt újabb tagok felvételét megerősíti; a névsor a „Halászat“-ban közlendő.

4. *Másodtitkár-jegyző* ismerteti a *II-ik őszi halászati kiállítás* ügyét és a választmány rávonatköző javaslatát, mely annak időpontjával 1914. november első felét tartja legalkalmasabbnak s az ügy előkészítésére *br. Inkey Pál* elnöklete alatt *Korbuly Mihály dr., Répássy Miklós* és *Schäiber József* tagtársakat kérte fel, illetőleg küldötte ki; egyúttal bejelenti azt is, hogy a mezőgazdasági múzeum megfelelő helyiségeinek átengedése és pénzbeli államsegély megadása tárgyában az egyesület már beadvánnyal fordult a földmivvelésügyi minisztériumhoz.

Répássy Miklós vezetőtitkár előadja, hogy illetékes helyen nyert értesülése szerint a minisztérium a tervezett halászati kiállítás költségvetésének összeállítását kívánja, mert a segélyezés ügyében csak annak alapján dönthet. Egyébként a kiállítók részéről általános nagy érdeklődés mutatkozik és a régi kereteket előreláthatólag bővíteni, illetőleg az akváriumok számát lényegesen szaporítani kell.

Többek hozzászólása után *Landgraf János* javaslatára a közgyűlés

az ügy további előkészítését a választmányra bízza azzal, hogy a kiküldött 4 tagú bizottság a szükség szerint kiegészítendő.

5. *Kuttner Kálmán pénztáros* bemutatja az egyesület *vagyoni* állapotára vonatkozó *kimutatását*, mely szerint az állapot 1914. márczius 1-én a következő:

1. Folyószámlán a Magyar Általános Takarékpénztár részvénytársaságnál	2,775 K — f
2. Postatakarékpénztárban	245 „ 29 „
3. Pénztári készlet	340 „ 69 „
4. 6400 K n. é. 4 ^{1/2} % Magyar Általános Takarékpénztári záloglevelekben (kurzus 94.75 K)	6,064 „ — „
5. 3600 K n. é. 4 ^{1/2} % Magyar Általános Takarékpénztári záloglevelekben (kurzus 92.00 K)	3,312 „ — „
Összesen:	12,736 K 98 f

A közgyűlés a bejelentést tudomásul veszi és ezzel összefüggésben utasítja a pénztárost, hogy a folyószámlára elhelyezett 2775 K-nyi összegből mintegy 1000 K-ért koronajáradékot vagy záloglevelet vásároljon, a többit pedig lehetőleg 5%-ot hajtó betétként folyószámlára helyezze el; ebből fedezendő azonban a kiállítás előkészítésének költsége is. *Dr. Goszthony Mihály* inkább a záloglevelek vásárlását ajánlja a mostani kedvező kur-

zus mellett, úgyszintén ajánlja a folyószámlán kezelendő pénztári készletnek a Magyar Általános Takarékpénztárnál való elhelyezését, mely esetre ugyanazon kamat kieszközlését helyezi kilátásba — mint a nevezett takarékpénztár igazgatósági tagja — mint a minőt a betétként kezelt összegek után fizetnek; közgyűlés ilyen értelemben határoz.

6. *A számvizsgáló-bizottság* tagjaiul *Concha Ferencz, Dunst Viktor* és *Schwarz Izidor* tagtársak kéretnek fel. Az 1913. évi zárszámadás a következő tételekből áll:

	<i>Bevétel.</i>	
	Előirányzat	Befolyt
1. Tagsági díjak	1200 K — f	550 K — f
2. Kamatok	498 „ 02 „	446 „ 22 „
3. Alapítványok	— „ — „	1540 „ — „
4. Pénztári készlet	149 „ 14 „	— „ — „
Összesen:	1847 K 14 f	2536 K 22 f

	<i>Kiadás.</i>	
	Előirányozva	Tényleg
1. Postaköltségekre	50.— K	44.84 K
2. Nyomtatványokra	100.— „	117.24 „
3. Irodai felszerelés	25.— „	12.— „
4. Ülésteremhasználat	50.— „	12.— „
5. Szakelődásokra	200.— „	— „
6. Másodtitkár-jegyző tiszteletdíja	400.— „	400.— „
7. Pénztáros tiszteletdíja	300.— „	300.— „
8. Egyéb költségek	— „	16.27 „
9. Pénztári készlet	722.16 „	1633.87 „
Összesen	1847.16 K	2536.22 K

Egyúttal bejelenti a pénztáros, hogy az újabb kibocsátott körlevél óta a tagsági díjak most már tömegesen folynak be, csupán 2 régi alapító tag nem válaszolt a levélbeli megkeresésre s ezekkel szemben való eljárásra megfelelő utasítást kér.

A számvizsgáló bizottság a pénztári naplóba bevezetett záradék tanúsága szerint az 1913. évi zárszámadást rendben találta, csupán a *záloglevelek számvizsgáló* utólagos beszerzését javasolja, hogy ez alapon a *sorsolás és esetleges nyeremény* is ellenőrizhető legyen.

A közgyűlés a zárszámadást jóváhagyólag tudomásul veszi és a pénztári felmentést megadja azzal az utasítással, hogy a pénztáros a záloglevelek számvizsgálókat sürgősen szerezze be s a legközelebbi választmányi ülésen mutassa be, jövőre pedig mindenkor mellékelje pénztári jelentéséhez; a tagsági díjakat esetleg postai megbízás útján szedje be, végül a 2 alapító taghoz újabb felszólítás intézendő, nem fizetés eseté pedig törvényes kereset indítandó.

7. Tárgyalatott az 1914. évi költségelőirányzat az alábbiak szerint:

	<i>Bevétel.</i>
1. Az összesen 10,000 K n. é. 4 ^{1/2} %-os Magyar. Ált. Tak. R.-T.-nál záloglevelek kamatai	450 K
2. 240 tag tagsági díjai	1440 „
3. Pénztári készlet (folyószámla) kamatai	110 „
Összesen	2000 K

	<i>Kiadás.</i>
1. Postaköltségekre	60 K
2. Nyomtatványokra	140 „
3. Irodai felszerelések	30 „
4. Ülésteremhasználat	50 „
5. Szakelődásokra	200 „
6. Másodtitkár-jegyző tiszteletdíja	400 „
7. Pénztáros tiszteletdíja	300 „
8. Budapesti Levelező támogatása	50 „
9. Pénztári készlet, előre nem látottakra (kiállítás előkészítése stb.)	770 „
Összesen	2000 K

A közgyűlés a költségelőirányzat összes tételeit részletesen le-
tárgyalta és egyhangúlag elfogadta.

8. A folyóügyekre térve át, a *másodtitkár-jegyző bemutatja a m. kir. államvasutak igazgatóságának* 118,940. F. IV. a. 1914. sz.

átiratát, mely szerint az élőhalszállítványoknak az egyesület 2/914. §7. beadványában felsorolt legfontosabb útirányokra való akadálytalan továbbítása, csatlakozó állomásokon veszteglés esetén a tolatómozdonyokhoz való kapcsolása és ilyképpen való mozgatása, végül pedig a halszállítóedények legkíméletesebb kezelése iránt egyidejűleg már intézkedett. Együttal kéri a jövőben előforduló panaszoknak azonnali bejelentését a rávonatkozó fuvarlevelek csatolása, avagy a tényleges adatok felsorolása mellett, hogy ez alapon a mulasztó személyzet ellen szigorúan eljárasson.

A közgyűlés örömmel vette tudomásul ezt a megnyugtató intézkedést és a Máv. igazgatósága iránt az egyesület hálás köszönetének átíratilag való kifejezését határozta el.

9. Az indítványok során *Répássy Miklós* bejelenti több érdekelt tagtárs óhaját, illetőleg a *Schwarz Izidor* kezdeményezését, nevezetesen, hogy az őszi halászati kiállítás alkalmával az egyesület tartana *halvásárt*, a melyen a piaci anyagon kívül főként tenyésztésre szánt halivadékfeleslegék adás-vétele történhetne meg a legcseherűbben.

Többek hozzászólása után

a közgyűlés *elvileg elfogadja* a javaslatot, a mennyiben a termelők és kereskedők találkozásának szervezése és a készleteknek nyilvántartása, kereslet és kínálatnak megfelelő összeegyeztetése csakugyan kívánatos volna, azonban e kérdésnek sikeres megoldása beható tanulmányt és hosszabb időt igényel, miért is ezt az ügyet a közgyűlés a választmány hatáskörébe utalja azzal, hogy előzőleg a németországi és osztrák halvásárok szervezésére vonatkozó adatok beszerzendők.

A tárgysorozat kimerítettén, elnök az ülést bezárja.

K. m. f.

Végh János s. k.,
másodtitkár-jegyző.

Báró Tallián Béla s. k.,
elnök.

A Latorczai halászati társulat f. évi május hó 5-én tartotta rendes évi közgyűlését Csapon *Malonyai Gyula* elnöklele alatt.

Az elnöki jelentés szerint a társulat kihelyezte a földművelésügyi minisztériumtól államsegélyként kapott 1,000.000 db fogassüllőikrákat. A társulat vízterülete bérbe van adva, a bérlők a társulat elnökségétől igazolványt kaptak. A pénzügyigazgatóság a társulattól 600 K adóhátralékot követel; az ügy rendezésével a közgyűlés az elnökséget bírta meg. A társulat a postatakarékpénztár kötelékébe belépett és az Országos Halászati Egyesület tagjai sorába felvétetett.

A mult évi számadások szerint a bevétel 1266.12 K, a kiadás 403.69 K volt, a maradványt képező 862.43 koronából 656.43 K a tagok között 1913. évi osztalék gyanánt fel fog osztatni.

A jövő évi költségeket 506 koronával irányozták elő, melyeknek az 1173 K bérjövedelem képezi fedezetét s a maradványt képező 667 K az 1914. évi osztalék kifizetésére irányoztatik elő.

A Csengedi halászati társulat f. hó 6-án tartotta évi rendes közgyűlését Öcsödön *Léderer László* elnöklésével.

Igazgatói jelentésében köszönetet mond a földművelésügyi miniszternek az évenkénti fogassüllő ikrák adományozásáért, melynek eredménye a társulat vizein már régen látszik.

A társulat vagyoni mérlege 1511.09 K-val zárul. Az évi bérösszeg minden év január havában pontosan befolyik, míg kiadás az adminisztráció körében alig fordul elő, mert az elnök azt sajátjából fedezi.

A közgyűlés tárgyalta a 30,964/1913. sz. földmív. min. rendeletet, mely az alapszabálymódosításra tervezetet nyújt. Az alapszabálytervezet pontról-pontra letárgyaltatott és elfogadtatott. Az új alapszabályok megadják a kevés taggal bíró társulatnak a módot arra, hogy a társulat igazgató-elnöke, kinek az érdekeltégi terület 90%-a van tulajdonában, csak három-háromévenként tartson közgyűlést, egyébként pedig évenként a földművelésügyi miniszterhez az alispán útján írásbeli jelentést tegyen.

A társulat vize 1913. évtől kezdődő hat évre a régi bérlőnek adatik ki, a ki az eddigi 280 K évi bérösszeg helyett 300 K-t ajánlott meg. Vízterület 24 kat. hold, holdanként esik 12.80 K. (—p.)

Az Ungmezei Sporthorgászok Egyesülete folyó évi május hó folyamán tartotta meg rendes évi közgyűlését, melyen az egyesület titkára beszámolt az elmúlt 1913. évi gazdasági eredményéről. A rövid három éve működő egyesület a haltenyésztés- és védelem terén már is elismerésre méltó eredményeket ért el. Kihelyezett az egyesület 1913. évben 300,000 darab süllő, 230,000 darab sebes- és 50,000 drb szivárványos pisztráng ikrát. A költség aránylag jól sikerült, hanem sajnos, a nagy árvizek nemcsak az apró ivadéokban, de a halállományban is óriási károkat okoztak olyannyira, hogy egy-egy nagyobb árvíz után halomszámra lehetett szedni az iszap és kőgörgötteg által elpusztult halakat. Komolyan figyelmeztették tehát ezen esetek az egyesületet arra, hogy a hegyvidéki patakokat minél több bukógáttal lássa el, melyek alján a pisztrángok az árvizek idején menedékhelyet lelhetnek. Kihelyezett az egyesület ezenfelül még 700 drb rákot is. Épített Havasközön egy egyes és Sóhátton egy kettős halköltőházat; Lyuta folyó völgyében a bókuti vizesés közelében és Sipotvölgyben egy-egy halásztanyát. Felszerelte az összes halköltőházakat új költőedényekkel. Az egyesület által bérelt vizeket egy állandó halór- és számos kincstári erdőőr védelmezi, kik ezen szolgálatukért saját szükségletükre díjtalanul horgászhatnak és azonkívül minden érdemlegesebb kihágási esetben tett feljelentésért 10—10 K jutalomban részesíttetnek. Rendes tagja volt az egyesületnek 1913. évben 85, értékesített ezenkívül 28 drb idénybárczát és 40 drb tanulójegyet. Összes kiadása volt az egyesületnek az 1913. évben kereken 400 K. Folyó évi költségvetésében nagyobb összegeket vett fel bukógátak és ivadéknvelő tavak létesítésére, valamint galócza, pisztráng és sügér telepítésre.

VEGYESEK.

Gyász esetek. Külföldről érkezik hozzánk a halászat két érdemes s messze földön ismert munkásának halálhíre.

Dr. Hoek P. P. C., a kiváló hollandi ichthyológus, a harlemi németalföldi országos halászati intézet igazgatója, f. évi február hó 27-én 63 éves korában elhunyt. Legfőképpen a tengeri halászat körében munkálkodott, de nagyon nevezetes munka az édesvizekbe felvonuló lazacsról írott természetrajza. A kiváló tudós ismert alakja volt a halászat érdekében tartott nemzetközi gyűléseketeknek. Nagy szaktudása s rendkívüli szeretetreméltó egyénisége maradandó emléket hagyott minden szaktársánál.

Jaffe Siegfried, a németországi *sandforti* híres pisztrángos tógazdaság tulajdonosa f. évi április 23-án halt meg. Különösen a gyakorlati pisztrángtenyésztés terén elévülhetlen érdemei vannak. Megfigyeléseit irodalmilag is feldolgozta; legfőképp az „Allgemeine Fischerei Zeitung” hasábjain jelentek meg általános érdeklődést keltő dolgozatai.

Tanulmányút. Azok az aggodalmat keltő adatok, a melyeket a legilletékesebb helyről közöltek a nem rég megtartott osztrák halászati egyesület nagygyűlésén, az Amerikából Csehországba behozott *pészma-poczok*-nak a tógazdaságokban észlelt kártételeiről, arra indították a földművelésügyi m. kir. minisztériumot, hogy ezeket a kártételeket közelebbről tanulmányoztassa. A tanulmányozással *Répássy Miklós* osztálytanácsost bírta meg, a ki érintkezésbe lépve a Budweis-ban székelő „Landesfischerei-Verband für das Königreich Böhmen” című egyesülettel, e megbízatásban f. évi május hó utolsó hetében el is járt.

Az állami szabályozás alá nem eső folyók kártételei ellen teljesítendő munkákról szóló törvényjavaslatot a képviselőház május 1-én tartott ülésén terjesztette elő *báró Ghillány Imre* földművelésügyi miniszter úr. E nagyfontosságú törvényjavaslat nagymértékben érdekelheti a halászatot is. Igaz, hogy a folyó-medrek rendezése általában hátrányos a halászatra. De itt egyrészt olyan vizekről van szó, a melyek halászata nagyobb értéket nem képvisel, másrészt a vizek rendezése révén bizonyára jóval több alkalom fog nyíltni e vizek mentén is rendszeres tógazdaságok létesítésére.

De különösen sokat ígér az, a mit a javaslat indokolása a víztárolókról és az erdőöstések s vízmosások megkötésének szükségességéről elmond. A víztárolók rendelkezése, egyelőre a Temes s Béga völgyében, az volna, hogy „a Béga-csatorna hajózó és öntöző vizei-

nek biztosítására, illetőleg növelésére" is szolgáljanak. Igaz, hogy a „halászat” itt sincs külön megemlítve, de hisszük, hogy ki fogja venni a maga részét abban a munkában, a mely a jelzett befektetéseket kamatoztatni segít.

A kopár területek befásításának s a vízmások megkötésének kiállításba helyezett nagyobbmértékű felkarolása pedig, a mennyiben azok eredménye az árvizek visszatartása, a hordalék leindulásának megakadályozása, szóval a vízjárás egyenletesebbé s biztosabbá való tétele kell hogy legyen, a halászatra is elsőrendű jelentőségű le-z.

Május második fele végre meghozta a halászat szempontjából oly fontos változást az időjárásban. Az első hetek fagyos szentjeihez illő hűvös napok után 20-ika körül meleg idő kö etkezett azzal kapcsolatban megjöttek folyóink legnagyobb részénél az áradások is. Remélnünk lehet tehát, hogy a halak s különösen a ponty ívása természetes vizeinkben is jó eredményű lesz.

A tengeri hal fogyasztása Németországban óriási mértékben növekedik. Az 1912. évben Németországban elfogyasztottak

az északi tenger vidékéről	30.057,534	márka értékű halat
a keleti " "	10.582,149	" " "
külföldről	59.077,000	" " "

összesen tehát ... 99.716,683 márka értékű tengeri halat.

A német halkereskedelem összes forgalmát 150 millió márkára számítják, a melyből a fentiek szerint 100 millió esik tengeri halra, 12 millió idegen édesvízi halra és 38 millió belöldi édesvízi halra; az utóbbiban a ponty és czompó mintegy 5 millió márkával szerepel.

De nemcsak Németországban ilyen kedvezőtlen az arány az édesvízi hal számára. Ausztria-Magyarországba a friss tengeri halak behozatala a következőképp alakult:

1908-ban	98,272	q brutto
1909-ben	109,109	" "
1910-ben	145,844	" "
1911-ben	166,733	" "
1912-ben	156,283	" "
1913-ban	196,432	" "

Öt esztendő leforgása alatt tehát megkétszereződött. A behozatal 90%-a Németországból ered: 157,696 métermázsa.

Budapesti halpiacz. Teljes üzleti csönd uralkodik a budapesti halpiaczon. De a jobbfejta halakból bejövő lényegtelen hozatalok még sem fedezik a gyenge keresletet, ezekben áraink tehát még mindig elég magasak.

A még tartó általános halászati tilalom, melynek betartását hatóságaink évről-évre nagyobb erélylyel ellenőrzik, a folyam-halak teljes elmaradását eredményezik. Így bővebb készlet most már kizárólag csak élő tenyészhalból és orosz süllőből van a piaczon.

Előbbiből, azaz tenyészhalból elég tetemes készletet tartottak vissza kereskedőink, részben bárkákban, részben tavakban, úgyhogy a más években ez időtájt már mutatkozni szokott tulhajtott árak az idén csak nyár derekán várhatók.

Tenyésztőink és vevők között a jövő idényre szóló élőhalakra vonatkozó kötések — valamilyen magasabb áron — már jobbára megtörténtek. Viszont kereskedőink külföldi vevők útján biztosították fölősegek kellő elhelyezését, mi sok esetben nagyobb és biztosabb nyereséget jelent reájuk, mint a budapesti piacz kis-árusaival lebonyolított sokszor bizonytalan eredményű hitelügyletei. Érdekes, hogy ezeknek a külföldi üzleteknek és részben távolabbi szállítások lebonyolítására, kereskedőink jövő idényre már nyolcz, élőhalak szállítására szolgáló vasuti kocsiival fognak rendelkezni. Ez a sokat ígérő igyekezett élénken illusztrálja kereskedőink mozgékonyágát.

Románia jobb minőségű halainak kivételét ismét megengedte, a miért onnan, bár kisebb mennyiségben, de megindult ismét a behozatal.

Most már két éven át magas volt a folyamokban és azok tóságiban a vízállás, a halak tehát némileg elszaporodtak és fejlődtek; ha tehát az idén a nyár végén beállani szokott sekély vízállás megjő, e vizekből bővebb hozatalok és ennek következtében átmene-tileg olcsóbb árak várhatók. Ugyanez áll a romániai halászatokra is.

A budapesti piacz halárai nagyban:

Viza és tok	2:80 — 3:—	kor.-ig
Kecsege nagyság szerint	2:— — 3:60	"
Süllő nagy	3:— — 3:20	"

Süllő közép	2:80 — 3:—	kor.-ig
" apró	2:40 — 2:80	"
Élő ponty nagy	1:80 — 2:40	"
" " kö ép	1:90 — 2:10	"
" " apró	1:70 — 1:80	"
Ponty jegelt	1:60 — 2:10	"
Harcsa vágó	2:40 — 2:60	"
" közép	2:— — 2:20	"
Czompó élő	1:80 — 2:—	"
Csuka élő	1:70 — 1:80	"
" jegelt	1:40 — 1:60	" C.

Halászati jog bérbeadása.

A csongrád-szegedi tiszai halászati társulat érdekeltségéhez tartozó, mintegy 4075 kat. hold élő víz területtel bíró és Csongrád északi határától Szeged alsó határáig terjedő **Tisza** folyóban gyakorolható halászati jog 1915. évi január hó 1-től 1924. évi december hó 31-ig terjedő tíz évre haszonbérbe adatik.

A fenti terület három szakaszra van osztva.

A bérbeadásra **1914. évi június hó 6-án d. e. 10 órakor** Szegeden, a városi székház tanácskozó termében szóbeli árverés fog tartatni.

A három szakasz bármelyikére, vagy mindhárom szakaszra együttesen szabályszerűen lepecsételt borítékban írásos ajánlatok is adhatók be, mely ajánlatok az árverés napján bontatnak fel.

A zárt ajánlatok „ajánlat halászati jog bérletére” felirattal, Bokor Pál társ. alelnök, Szegeden, címmel látandók el.

Elkéselt és utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Úgy a szóbeli árverésben résztvevők, mint a zárt ajánlatot tevők 400 korona bánatpénzt tartoznak letenni, illetve az ajánlatához mellékelni.

Közelebbi feltételek a társulat igazgatóságánál, Szentesen tudhatók meg.

Megkeresésre a feltételek megküldetnek.

Szentes, 1914. május hó 20-án.

Igazgatóság.

Elfogadok előjegyzést idei zsenge ponty-ivadék június elején való szállítására, ezre ivótónál átvéve 5 korona. Előnyújtott ivadék 3 - 5 centiméteres, ezre 20 korona.

CORCHUS BÉLA

Budapest, IX., Boráros-tér 3. sz.

TÓKEZELŐ kerestetik

a Délvidéki Haltenyésztő R.-T. suseki tógazdaságához, Szlavóniában. Pontykezelésben gyakorlott, töltés- és csatornázási munkálatokban járatos fiatal, erélyes gazdák, vagy gazdatisztek elsőbbségben részesülnek. Pályázatok bizonyítványmásokkal a **Délvidéki Haltenyésztő R.-T.-hoz, Pusztafácánkert,** u. p. Tolna intézendők.

Kitünő, szapora, olcsó haltakarmány!

Ne aduk többet pénzünket a külföldnek, hanem vásároljunk itthon! Bármilyen mennyiséget, konkurrens árakon, szállíthatok azonnal! Ajánlom Ausztriában már is igen jól bevezetett haltakarmányféléseimet, ú. m.: **száritott és darált húst korongokba préselve**, nem tévesztendő össze holmi dögöktől származó kiégetett szappangyári hulladékkal! A halak általában mind igen szeretik, nagyon tápláló és a mi a fő nagyon szapora. **100 kiló 32 K. Törmelék-rizs 100 kiló 25 K.; rizsliszt 100 kiló 18 K.**, továbbá hámozott borsótöredék, **vérliszt, csontliszt** stb. sokkal olcsóbb, mint bárhol is! Miután az árak igen váltakoznak, azért igen ajánlom tisztelt vevőimnek, hogy a szükséges mennyiség felemlítésével tölem árajánlatot kérjenek az áru lekötése céljából! Kivánatra szállítom a **száritott halakból készített lisztet** is! **A TURUL füllesztő** (főző) mesésen vált be fenti takarmányok elkészítésénél. Minden racionálisan kezelt halgazdaságban kell, hogy meg legyen! Kapható különböző nagyságokban, leírást igen szívesen küldünk költségvetéssel egyetemben. **A VIDRA** a halgazdaság réme, mesésen vonzódik a kitett törhöz, ha azt **Storc**z udv. vadász csalijával kezeltük. **Egy doboz 2 K.** — A hazai halgazdaságok szíves pártolását kéri:

WIRKER J. Órangyal gyógyszerháza és laboratóriuma erdő- és mezőgazdasági kártékonyok ellen **Rákoskeresztúr** Budapest mellett. :: József Főherceg Úfensége udv. szállítója.

Tógazdaságok figyelmébe!

Veszek **több ezer métermázsa** élő pontyot, czompót, kárászt stb.

ZIMMER FERENCZ halászmester, cs. és kir. udvari szállító **BUDAPEST**, Központi vásárcsarnok. Telefon: 61—24.

Kerestetik

mielőbbi belépésre egy szakavatott, több évi gyakorlattal bíró és lehetőleg a német és horvát nyelvekben jártas

önálló tókezelő

egy újonnan létesített 300 hold nagyságú tógazdaság részére. Ajánlatok igény megjelöléssel és bizonyítványmásokkal a **bárá Gutmann-féle uradalom jószágigazgatóságá-** hoz, **Orahovica** (Szlavónia) intézendők. 3—1

CHEMISCHE FABRIK SCHLUTUP

Dr. Max Stern
Schlutup, bei Lübeck.

A kitünően bevált

I-a SCHLUTUPI HALLISZT
egyedüli Készítője.

Rendkívül nagy **halhúsgyarapodás** csekély termelési költség mellett. Feltünő jó eredmények **pontyoknál**, czompóval való vegyes benépesítés mellett, valamint **pisztrángoknál**, különösen **zsenge ivadék- és növendékhalaknál.**

HALGAZDASÁGHOZ VALÓ ESZKÖZÖK: PISZTRÁNGIKRA-

KÖLTÖEDÉNYEK, halivadékszál-töedények, **AQUARIUMOK**

stb. készítésében specialista. — Az országos halászati felügyelőség szállítója.

LAMMEL FERENCZ, bádagos- és szerelőmester, **Budapest, VIII., József-utca 17. sz.**

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélcím: Tógazdaság Sárd.

Sürgönczím: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasutállomás: Kiskorpád.

ősz és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingai pontyot és anyapontyot, bajorországi **aischgründi** 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higoi), aranyorfát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Arjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd és dr. Hirsch Alfréd Budapest, Klotild-palota.